

ZPRÁVY

Z VĚDECKÉHO ÚSTAVU VOJENSKÉHO

Rozepsání soutěže Vědeckého ústavu vojenského na rok 1932.

Vědecký ústav vojenský rozepisuje k podpoře vědeckého vojenského studia a k povznesení odborné úrovně našeho vojska na rok 1932 opět soutěž na nejlepší řešení různých otázek pro naše vojsko důležitých. Jde o řešení těchto témat:

I. Všeobecná taktika:

1. Obchvatný útok, obehnutí křídla: zajištění operace, směr a cíl útoku a využití výkonnosti dělostřelectva v rámci této operace se zřetelem na novodobé prostředky (motorisaci).

2. Podpora pěchoty dělostřelectvem a doprovodnými těžkými zbraněmi pěchoty — vymezení jejich úkolů, větší osamostatnění pěchoty od masy dělostřelectva zejména v pohybné válce; užití a organizace doprovodných těžkých zbraní pěchoty (na př. pluk. kul. roty, pěší baterie složené z děl a minometů, event. obrněných terénních vozidel atd.).

3. Taktické využití umělé mlhy (dýmových clon).

4. Cyklistické jednotky. Jejich organizace a použití ve světové válce. Jest třeba u nás cyklistických jednotek? Ano-li, kde je přičleniti, jak organisovati, vystrojiti a vyzbrojiti.

5. Protiletadlová obrana nakládacích (vykládacích) nádraží a přepravovaných vojsk za jízdy se zvláštním zřetelem na útvary, které aktivními prostředky OPL nejsou vyzbrojeny.

II. Pěchota:

1. Je třeba v našich předpisech doplniti útok a rozvést bojem zblízka? Jaké jsou jeho zásady a kterých prostředků se dá k němu využít. Jak organisovat jeho výcvik.

2. Jak koordinovat střelecký výcvik v pěchotě proti pozemním a vzduchovým cílům?

3. Je třeba systemisovati státé přezvědčné jednotky u vojskových těles pěchoty? Jestliže ano, stanoviti jejich složení, použití a výcvik. Stačí i za války jen ad hoc sestavené hlídky? Výhody i nevýhody obou řešení.

4. Nutnost organisovati kulometné prapory, u které vyšší jednotky, složení (zda jednotná ráže neb smíšené jednotky), použití v boji (obraně i v útoku), způsob dopravy a zásobování střelivem.

5. Jak nejvýhodněji použití minometů za všech fází boje. Organisovati čtyř nebo baterie?

6. Jak prováděti nejúčelněji školení a výcvik zpravodajských a pozorovatelských orgánů u presenčně sloužících a záložníků, jich počet, výstroj a výzbroj u vojskových tříd pěchoty (nebo jezdeckta), aby mohly úspěšně vykonávat svou službu v různých obdobích boje.

7. Organizace hlásné služby PL. a proti obrněným vozidlům. Nejvhodnější způsob obrany proti nim u pochodujících jednotek s dnešním jejich materiálem. Jak a čím třeba materiál doplniti a dopravovati, aby bylo možno zahájit okamžitou činnost.

8. Zásobování střelivem u pěšího pluku (hran. nebo horského praporu), rozdělení na sledy, způsob dopravy a vliv jednotlivých velitelů na zásobování v různých fázích boje.

9. Jak organisovat trén pěšího pluku (hran. a horského praporu), rozdělení, v jakém poměru káry a lehké vozy, event. nákladní automobily.

III. Dělostřelectvo:

1. Jak si představujete ideální poměr organického dělostřelectva čs. divise k počtu pěších praporů. Jeho organizace a materiál. Z toho vyplývající poměr dělostřelectva divisního k dělostřelectvu armádní zálohy. Organizace armádní zálohy a poměr mezi jednotlivými rážemi.

2. Dělostřelectvo jezdeckých brigád. Organizace, způsob dopravy (koně, motor) a spolupráce s jezdeckem; počet baterií, druh a ráže. Spojovací prostředky, organizace spojovacích čet; otázka druhů a pohyblivost trénů v baterii a oddílu.

3. Úprava palebného postavení, pozorovatelný a stanoviště kolesen (boj. trénu), baterie 10 cm lehkých houfnic za předpokladu: baterie má určitý počet pracovních dnů k neomezené dispozici (na příklad 7 až 8 dnů) — námět: příprava obrany divise — nepřítel není v dotyku. Plán, nákrety organizace, práce zastírací, pracovní rozvrh, potřebné nářadí a kalkulace stavebního materiálu, počet pracovních dnů a pod.

4. Aktivní protiletadlová obrana v noci: Problém naslouchání, naslouchací přístroje a jejich součinnost se světlotrasy při vyhledávání letounů. Problémy noční střelby na letoun osvětlený a neosvětlený. Protiletadlové světlotrasy: závěs dvouosý či tříosý?

5. Motorizace lehkého dělostřelectva:

- její stránka taktická, bojová a jeho poměrné zastoupení v divisi;
- její stránka technická a kterak ji provést.

Otázky projednati v rámci organizace vyšších jednotek a pro armádní dělostřelectvo.

6. Organizace hlásné dělostřelecké služby u armády v poli, zvláště:

- personál této služby (zvláštní personál; personál, který hláskou službu koná jako úkol druhý; smíšený personál);
- spojení a způsob, jak dodávat hlášení;
- kterak vyhodnotiti hlášení pro armádu a pro zápolí;
- spolupráce s teritoriální hláskou službou;
- různé případy: 1. za ubytování, 2. za pochodu, 3. v boji atd.

IV. Letectvo:

1. Jak zvýšiti bezpečnost létání hledic na technickou, jeho stránku, na povětrnostní poměry a výcvik?

2. Celokovový letoun, jeho výhody i nevýhody s hlediska taktického, technického a výrobního, hledíc k našim poměrům.

3. Jak vyřešiti úzkou součinnost letectví vojenského a civilního v těch otázkách, jež mají význam celostátní, jakož i v obraně státu?

4. Výcvik ve střelbě a bombardování u letectva. Způsob výcviku, rozvrh a pomůcky.

5. Stíhací letoun jednomístný či dvoumístný? Užiti v boji a z toho plynoucí výhody a nevýhody. Který z typů by pro naše poměry lépe vyhovoval, či je zapotřebí obou typů?

6. Zásobování a hospodaření leteckým materiálem v míru a ve válce.

V. Jezdeckto, veterinářská a remontní služba:

1. Spolupráce jezdeckta s letectvem, a to pozorovacího i bojového, hlavně P. O. Spolupráce letectva s P. O. — S. P. O. — úkoly, které může splniti. Spolupráce letectva s vyšší jezdeckou jednotkou.

2. Způsoby sesedání k palbě a pohyby náručních koní jezdeckta na moderním bojišti.

3. Charakteristika a srovnání nových jízdařských metod. Jak upravit jízdařský výcvik u jezdeckta a ostatních hipických zbraní, hledíc na zkrácenou služební dobu a podle zkušeností nabytých s dosavadním způsobem doplňování konstva.

4. Jak vyhovuje koňský materiál ze zemského chovu útvarům podle jednotlivých chovných oblastí? Návrhy na úpravu chovu koní s hlediska vojenského.

5. Jak si představujete činnost veterinářských složek v poli a jich použití? Výstroj vojenských koní s hlediska veterinářské hygieny a profylaxe.

VI. Ženíjní vojsko:

1. Boj říčními minami a kterak jimi omeziti činnost nepřátelských válečných lodí. Způsob kladení říčních min před nepřítelem.

2. Převážení a přemostění v taktice boje o řeky. Srovnání a zhodnocení všech technických prostředků a jejich taktického upotřebení.

3. Prozatímní vyvýšená nákladíště (rampy), jich důležitost a vhodná konstrukce hledíc k rychlosti stavby a k materiálu.

4. Význam a využití permanentních a polních lanových drah všech druhů pro válku a vojenské účely v čs. republice.

5. Jak využítkovati soustavné elektrisace státu pro jeho obranu?

6. Soutěž auta se železnicí hledíc k obraně státu.

VII. Telegrafní vojsko:

1. Jak nejlépe zajistiti součinnost vojenské a státní telegrafní správy při ostraze, nástupu a válečných operacích (hlavně postupu neb ústupu)?

2. Radiotelegrafické spojení: Radiotelefonie při řízení palby přímé podpory (výhody, nevýhody). Rozsah vlnový. Kdo by měl míti tuto stanici?

VIII. Automobilní vojsko:

1. Jak možno přenést dosavadní úkoly automobilního vojska a vozatajstva na jiné složky armády, aniž by tím trpělo zajištění dopravní služby v mobilisaci.

2. Co lze v naší armádě motorisovati, jakým způsobem a jaké výhody z toho lze očekávat?

IX. Útočné vozy:

1. Jak mají býti organisovány jednotky útočných vozů (tanky, O. A., obrněné vlaky a p.), aby byl zajištěn jich výcvik, pohotovost a spolupráce s ostatními zbraněmi již v míru? Mají tvořiti samostatnou zbraň, nebo býti součástí jiných zbraní? Proč je nutno, aby naše armáda měla útočné vozy? Jaké vlastnosti má mít útočný vůz? Jak jednotky útočných vozů organisovat a jakým pomocným materiálem je pro službu v poli vybavit?

X. Vozatajstvo:

1. Činnost divisní vozatajské roty za různých fází boje.
2. Jsou používány jezdecké, tažné a soumarské postroje vhodné?

XI. Vojský výcvik a vojenská výchova:

1. Psychologie čs. vojáka a důsledky z ní plynoucí pro jeho vojenskou výchovu.
 2. Jak školiti důstojnický dorost zbraní všech kategorií, aby byla zvýšena úroveň jeho vzdělání. (Viz příslušné články o tomto předmětu ve Voj. rozhledech a ve Voj. techn. zprávách).

3. Jak upravit školení na velitele setnin:

- a) zásady tohoto školení pro důstojníky z povolání všech zbraní;
- b) stanovení podrobné učební osnovy pro důstojníky z povolání jedné zbraně? (Autor řeší tuto otázku pro svou zbraň.);
- c) jak, kdy a kde uskutečnit přípravu a zkoušky důstojníků v záloze na velitele setnin a rozsah zkoušky pro příslušníky jedné zbraně? (Autor řeší tuto otázku pro svou zbraň.)

4. Jak organisovati výcvik ve střelbě: a) u pěšího vojska, b) u dělostřelectva, c) u letectva, d) u jezdeckta, e) u všech pomocných zbraní a služeb, aby byla snížena spotřeba všech druhů střeliva (i cvičného) všech střelných zbraní a nebyla tím dotčena úroveň střeleckého výcviku? (Autor řeší tuto otázku pro svou zbraň.)

5. Jak organisovati výcvik, bude-li provedena 14měsíční presenční služba: a) jarní nástup nováčků, b) dvojí nástup nováčků, t. j. 1. dubna a 1. října? (Autor řeší tuto otázku pro svou zbraň.)

6. Vojenská zátiší, nejvhodnější formy organisace a činnosti prodejen (odpovědnost za hospodaření, jeho kontrolu, financování zátiší, která nejsou soběstačná atd.)

7. Jak zjednodušiti a zdokonaliti věcně i formálně kvalifikační řízení o důstojnících, hledíc k novým zásadám o jmenování a povyšování? (Zásady o jmenování a povyšování jsou obsaženy ve VV. 1930, čl. 276, 485 a 486, které možno považovati za základ příštího předpisu; formální stránka kvalifikačního řízení budiž řešena tak, aby dosavadní stav byl zjednodušen co možná nejvíce a nejúčelněji.)

8. Jak prováděti zpravodajské školení a výcvik záložních důstojníků hlavních zbraní, abychom měli za mobilisace u vojskových těles hlavních zbraní dostatek dobře vycvičených zpravodajských důstojníků.

Otázku lze rozvrhnouti takto:

- a) V jakém rozsahu je třeba prováděti zpravodajské školení ve školách pro důstojníky v záloze hlavních zbraní.
- b) Jak školiti důstojníky v záloze ve zpravodajské službě v instrukčních kurzech pro záložní důstojníky.
- c) Jak školiti záložní důstojníky ve zpravodajské službě při jejich cvičení ve zbraní.

Vše je třeba doložiti podrobnými programy; otázka může býti též řešena jen s hlediska jedné zbraně.

XII. Zdravotnická služba:

1. Zdravotnická služba v etapě a na regulačním nádraží a jak nejlépe organisovat rozptýl raněných v zápoli?

2. Odsunové nemocnice, jich organisace, etablování, chod vnitřní služby a odsunů.

XIII. Intendanční služba:

1. Jaká by byla nejúčelnější organisace dopravních prostředků pro účely intendanční služby u armády v poli? (Třeba přihlížeti k účelu, nákladu a funkci dopravních prostředků.)

2. Racionalisace administrativy u útvarů, zejména u setnin. Konkretní návrhy na zjednodušení a sjednocení pro mír a válku. Je nezbytně potřeba účetních odborníků pro setniny? Sloučení hospodářských a technických správ.

3. Jak upravit v poli výplatu peněz mužstvu a gážístům (jejich rodinám) a hospodaření s penězi vůbec, aby se omezila cirkulace oběživa a jeho hromadění v poli.

4. Jak vybavit vojsková tělesa záložními dávkami se zřetelem na jejich účel a na organisaci a výzbroj našeho vojska.

XIV. Justiční služba:

1. Jak stanoviti v novém trestním vojenském zákoně hranici mezi soudním a kázeňským bezprávím (jak při deliktech vojenských, tak i při deliktech obecných, o nichž jedná přípravná osnova trestního zákona z r. 1926)?

2. Obsazení vojenských soudů nalézacích a vojenských soudů rozhodujících o opravných prostředcích.

XV. Válečný průmysl a hospodářská mobilisace:

1. Jak se hospodařilo za světové války s těmito surovinami: 1. s uhlím, 2. s rudami, 3. s kovy, 4. s chemikáliemi, 5. s kůžemi a usněmi, 6. s textiliemi. Pro řešení možno si voliti kteroukoliv z těchto surovin a při tom:

- a) nastíniti historický vývoj otázek, spojených s výrobou, oběhem a spotřebou příslušné suroviny za světové války nebo hned po ní v několika státech; jak zasahoval stát do výroby a distribuce a jaké byly důsledky těchto zásahů;
- b) oceniti tyto zásahy jednotlivých států hledie na dosažené výsledky;
- c) uvéstí opatření, jež by měl učinit náš stát za války, aby zajistil výrobu a distribuci řečené suroviny; jak by bylo třeba hospodařiti s touto surovinou.

XVI. Chemická služba:

1. Ochrana proti bojovým plynům puchýřotvorným (Yperitu) u jednotek v poli. Program mírového výcviku v ochraně proti bojovým plynům v rámci setniny, oddílů a pluku.

2. Použití kyslíku u armády v míru i ve válce a jak nejvýhodněji zajistiti potřebu jeho množství. Který typ ochranného kyslíkového přístroje nejlépe vyhovuje potřebě armády?

Podmínky soutěže jsou — až na nepatrné změny — tytéž jako v letech minulých:

1. Soutěže mohou se účastniti všichni příslušníci naší armády z povolání, v záloze, mimo službu a ve výslužbě.

2. Při řešení otázek, pokud se netýkají cizích států, buď brán zřetel na zkušenosti světové války s aplikací — pokud možno — na poměry našeho státu s použitím nejnovějších pramenů odborné literatury.

3. Práce buďte psány čitelně, jazykem českým neb slovenským, jen po jedné straně půlarchového normalisovaného formátu, pokud lze psacím strojem a nebudte delší 50 popsaných stran. Každá práce buď předložena ve dvou exemplářích. Řešení nebudte označována jménem autorovým, nýbrž stručným heslem v záhlaví práce. Totéž heslo napište na obálku, do které vložte lístek se svým jménem a přesnou adresou a obálku zapečetíte.

Po skončení soutěže budou otevřeny obálky s hesly těch prací, které byly od jury za nejlepší uznány a k peněžitě odměně navrženy; přiznaná jim odměna bude zasílána autorům a jejich jména budou uveřejněna ve Voj. rozhledech.

Jakmile skončí jury své řízení, má president VÚV. právo otevřít obálky i těch autorů, jichž práce nebyla cenou poctěna, jestliže si autor svou práci nevyžádá do 30 dnů po uveřejnění výsledků soutěže ve Vojenských rozhledech. Žadatel necht' udá heslo, pod jakým svou práci k soutěži zaslal přímo na adresu presidenta VÚV.

4. Doba soutěže se končí dne 31. května 1932. Práce buďte zasílány na adresu: Vědecký ústav vojenský v Praze II., Ostrovní 26.

5. Řešení nejlépe vyhovující jak metodou zpracování, tak přesností výsledků, k nimž autor dospěl samostatným úsudkem, budou odměněna cenami, a to:

- a) z daru p. presidenta republiky 5000 Kč budou odměněny dvě nejlepší práce, jedna cenou 3000 Kč, druhá cenou 2000 Kč;
- b) z prostředků VÚV budou odměněna další nejlepší řešení podle počtu dosažených bodů cenami až do 1000 Kč, ačkoli pro práce zvláště vynikající není event. zvýšení nemožné.

6. Vědecký ústav vojenský si vyhrazuje právo, uveřejnit vyznamenané práce ve Vojenských rozhledech za zvláštní honorář pokud uveřejněny býti směji nebo dáti je k použití v zájmu autora samého příslušnému odboru MNO. Odměněné práce zůstávají majetkem VÚV.

7. Recenze prací bude provedena nejlepšími odborníky československé armády a v porotě, která bude rozhodovati o udělení cen, budou vedle zástupců VÚV., zasedati i zástupci příslušných odborů MNO.

Přehled soutěží za rok 1924—1929.

Rok	Vypsanych otázek	Došlých prací	Odměněných autorů	Celkový náklad v Kč
1924	17	48	24	15.000
1925	20	71	30	23.850
1926	31	64	41	32.573
1928	59	104	40	44.966
1929	63	128	54	45.250

Jak viděti z přehledu, byla značná část autorů odměněna, avšak většina nedostala cen, přes to, že veliký počet prací, mnohdy jen o několik bodů nižší hodnoty, nemohl býti odměněn, poněvadž se ústavu nedostávalo peněžních prostředků.

Při poslední schůzi správní rady VŮV. dne 29. října konané, uvažováno bylo o tom, jak získati spojení s pracovníky z minulých soutěží, ježto mnohá práce nepoctěná cenou, mohla býti uveřejněna za obvyklý autorský honorář ve Vojenských rozhledech. Proto předsednictvo VŮV. žádá, aby P. T. autoři prací ze soutěží let 1924—1929 laskavě oznámili do 31. prosince 1931 presidiu VŮV., zda souhlasí, aby jejich zapečetěné obálky s hesly byly otevřeny, při čemž třeba uvést rok a heslo, pod nímž byla práce k soutěži zadána.

Rozepsání literární soutěže „Památníku osvobození“

na tři práce historické:

1. Témata:

- a) Vznik a činnost Národního výboru československého v Praze v době před převratem.
- b) Rusko-rakouské boje ve světové válce na Slovensku se zvláštním zřetelem k účasti „České družiny“ a bývalých rakousko-uherských pluků doplňovaných z území dnešního Československa.
- c) Studie o české válce 1618—1622 nebo o její části s hlediska taktického, operačního a strategického v rámci politickém, hospodářském a sociálním.

2. Soutěže může se účastniti každý státní občan československý.

3. Práce buďtež psány strojem, dvojmo, po jedné straně, česky nebo slovensky, rozsahu nejméně pěti tiskových archů kvartového formátu a označeny heslem. Své jméno a adresu nechť autor napíše do zvláštní obálky, kterou zapečetí a označí stejným heslem jako práci. Obálka bude otevřena až po výroku poroty.

4. Lhůta konkursu končí dnem 31. prosince 1933. Soutěžící práce buďtež zasílány ředitelství Památníku osvobození, Praha-Žižkov.

5. Členové poroty pro jednotlivé otázky jsou tito pp.:

- ad 1 a) vysl. a univ. prof. dr. Kamil Krofta, univ. prof. dr. Josef Borovička, dr. Jaroslav Werstadt;
- ad 1 b) pplk. gšt. Emanuel Moravec, dr. Fr. Šteidler, mjr. Emil Kľofanda;
- ad 1 c) univ. prof. dr. Rud. Urbánek, univ. prof. dr. Fr. Hrubý, dr. V. J. Hauner, spisovatel.

6. Badatelé se zavazují, že pramenný materiál, který ke své práci získali buď v originále neb v opisech, odevzdají Památníku osvobození (pokud ho nemá) za úhradu výloh, které se získáním byly spojeny.

7. Památník osvobození vyhrazuje si event. právo na vydání prací, poctěných první cenou, za obvyklých honorářových podmínek, jež budou s autorem podrobně sjednány. Jinak autorské právo udělenými cenami nebude dotčeno.

8. Ceny jsou pro každé téma tři: I. 4000 Kč, II. 2000 Kč, III. 1000 Kč.